

Cerkveni

GLASILO SLOVEN
SKIH CERKVENIH
GLASBENIKOV

Glasbenik

ST. 4, 5

APRIL ♦ 1942-XX ♦ MAJ

LETO 65

Dr. Anton Dolinar:

Pregled slovenske cerkvene glasbe.

XI.

Kar zlasti loči cecilijansko dobo od predidočega razdobja, je stališče, ki sta ga zavzemala njuna glavna predstavnika: v prvi Rihar, v drugi Foerster. Med Riharjem in njegovim krogom manjka ožje, tesnejše povezanosti, dočim je strnjenost med Foersterjem in njegovimi sodelavci mnogo otipljivejša, skoraj v razmerju učenca do učitelja. K temu dejstvu je najprej pripomogla — od nikogar osporovana — glasbena veljava Foersterjeva, podprta z njegovim vsestranskim delom, zatem pa vsa ona za tedanji čas nova — torej moderna — sredstva, ki so pomagala sadove Foersterjevega delovanja razširiti po vsej deželi: predvsem orglarska šola in cerkveno glasbeno glasilo. Vse nam bo čim bolj razvidno iz opisa Foersterjevega življenja in delovanja.

Anton Foerster se je rodil 20. decembra 1837 v Osenicah na Češkem. Iz povsem muzikalne rodbine Jožefa Foersterja, ki je bil v kraju nadučitelj in hkrati vodja cerkvene glasbe. Iz te rodbine so bili učitelji in hkrati tudi glasbeniki — poleg očeta — še stari oče, praded in tudi vsi trije bratje Alojzij, Josip in Anton. Svetovni sloves si je pridobil Josip, ki je bil orgelski virtuoz in profesor kontrapunkta na praškem konservatoriju; zlasti pomembno je njegovo delo »Nauk o harmoniji«, ki na svoji tehtnosti še dandanes ni prav nič izgubilo. Njegov sin J. B. Foerster zavzema odlično mesto med češkimi skladatelji. Življenjepisec v D. in S. (l. 1904) pravi: »Prejšnje čase je bil vsak češki ljudsko-šolski učitelj tudi glasbenik, vzgojitelj ne le duha, marveč tudi srca: učitelj je bil širitelj glasbe, ki dramí srce k veselju, ki ga dviga k plemenitemu poletu, ki rodi v srcu ono blaženo razpoloženje, ob katerem se zaziblje duša v vzosito čustvovanje.« Foersterjev oče je vršil to nalogo v svojem kraju 50 let; na očetovem domu je preživel Anton svojo prvo mladostno dobo do 12. leta. V očetovem zboru je sodeloval kot pevec sopranist-in z 10. leti že tudi kot mali orglavček. V Mladi Boleslavi je dovršil nižjo gimnazijo, v Čeških Budějovicah višjo. Povsod je orgljal pri šolskih mašah in vodil ondotni šolski zbor. Gimnazijsko maturo je l. 1858 z odličnim uspehom dovršil, nato pa stopil v cistercijanski samostan v Višjem Brodu; kratkotrajno je bilo tu njegovo bivanje (11 mesecev); vkljub temu pa moremo domnevati, da je bilo zlasti važno za njegovo stališče do cerkvene glasbe v njenih tedaj najbolj važnih vrstah: v koralu in klasični vokalni polifoniji. Ravno tedaj je v sosednji Nemčiji živo oril klic po zboljšanju cerkvene glasbe, ki se tudi pred vrati cistercijanskega samostana ni ustavil. Morda je ravno bivanje v tem samo-

stanu pomenilo važno preokretnico v njegovi bodoči življenjski poti. Izstopil je iz noviciata in odšel v Prago, da se posveti na tamošnji univerzi pravnemu študiju, katerega je l. 1863 sicer dogotovil, toda pravnik ni postal. Srce ga je z neodoljivo notranjo nujno vleklo h glasbi. Praga se je sončila tedaj v objemu obeh prvakov češke glasbe: Smetane in Dvořaka; oba sta se v medsebojnem delovanju izpopolnjevala. Višino češke glasbe sta približala stališču splošne evropske glasbe in vsemu njenemu nadaljnemu razvoju postavila trdne temelje samorastle češke bitnosti. Njuno stremljenje je našlo zlasti pri mladini velik odmev. V ta vrvež je bil nujno potegnjena tudi mladi akademik Foerster: tukaj rastejo korenine njegovega navdušenja, vere v njegovo moč in vzajemnost, ki se zlasti v njegovih moških zborih očituje.

K temu je veliko pripomoglo občevanje s skladateljem Smetano, ki je takoj prepoznal Foersterjevo glasbeno darovitost in jo vedel prav usmeriti. »Marsikatero svoje novo delo je igral Smetana v rokopisu s Foersterjem in mu v zaupnih pomenkih razkrival svoje nazore in ideje« (D. in S. 1904, str. 218). Istotako ga je Smetana budil k skladanju in mu v »Narodnich Listyech« kaj laskavo ocenil štiri lirične samospelve kot op. 1; namestil ga je tudi za učitelja-pianista na svojem glasbenem zavodu. V stikih je bil Foerster tudi s skladateljem K. Bendlom in znamenitim glasboslovcem in kritikom dr. L. Prochazko, urednikom glasbenih revij »Hudebni listy« in »Dalibor«.

V l. 1863 je dobil absolutorij pravniške fakultete. Zmeraj močneje je postajalo spoznanje, da mu je le glasba pravi prirojeni poklic. Na pobudo svojega odličnega mentorja Smetane in s posredovanjem dr. L. Prochazke je l. 1864 sprejel mesto organista in zborovodje pri škofijski cerkvi v Senju, kjer je deloval 2 in pol leti v prvi vrsti za cerkveno in pa tudi za svetno glasbo. »Na obojem torišču mu je bilo treba orati ledino, ker je našel le povsem primitivne razmere. Ni našel niti pevskega zbora, niti notnega materiala, predvsem ne za liturgične obrede, za katere je uveljavljen v senjski škofiji staroslovenski jezik. Lotil se je proučevanja staroslovenske cerkvene glasbe in pričel skladati glagolske cerkvene skladbe, poučevati semeniščnike v liturgičnem petju in ustanovil cerkveni zbor. Pa tudi svetne glasbe ni pozabil. Poklical je s Češkega tri učitelje-instrumentaliste, ki so izvežbali iz učencev podlago orkestru, s katerim je mogel prirejati muzikalne prireditve.« V l. 1867 ga doseže klic iz Ljubljane, naj prevzame vodstvo petja v »Čitalnici« in mesto kapelnika pri »Dramatičnem društvu«. »Čitalniško diletantstvo in trmasta opozicija naziransko konservativne umetnostno utilitarne Bleiweisove klike proti slehernemu resnemu glasbenemu prizadevanju ter obupne razmere pri »Dramatičnem društvu«, ki je jedva životarilo, so morale mlademu Foersterju skoraj odpreti oči. Spoznanje, da bi se moral brezuspešno boriti proti laži in neumnosti, in skrb za rastočo družino sta ga silili, da si poišče resnejše torišče.«¹ Že drugo leto postane organist in glasbeni vodja stolnega kora: tukaj je dobil delokrog, ki je dal vsemu poznejšemu delovanju odločilni pravec. Delo, ki ga je čakalo, je bilo ogromno; on pa mož vrlin duhá in srcá, na drugi strani pa poln volje do dela, izredno marljiv, poleg tega pa še naravnost železne energije, ki je v takih okoliščinah nujno potrebna.

Prvo, kar moremo poudariti, je: Foerster je bil velik organizator in nesebičen delavec: videl je, česa je treba, in že je moralo biti izvršeno. Šlo je kar po vrsti. V l. 1877 ustanovitev »Cecilijinega društva«, ki je tudi pri nas postalo nosilec vseh preporodnih stremljenj v cerkveni glasbi. Še isto leto je izvedel pod okriljem tega društva, s podporo takratnega dekana, poznejšega knezoškofa dr. Janeza Krizostoma Pogačarja ter bogoslovnega profesorja Josipa Smrekarja ustanovitev »Orglarske šole«, ki jo je

¹ Francè Marolt v Uvodu h koncertu Ak. zb.

vodil do l. 1909. Iz orglarske šole je izšlo okrog 200 njegovih učencev, ki so naši cerkveni pa tudi svetni glasbi pripomogli do vidnega napredka. Predočimo si, kakšno bi bilo stališče naše splošne pevske izobrazbe po deželi, če si odmislimo delovanje orglarske šole. Iz te šole so odhajali leto za letom oni mali, največkrat nepoznani glasbeni delavci, ki so Foersterjeve zamisli — počasi, a vendar vztrajno — razširjali in jih presajali v resnično življenje.

Istemu cilju — cerkveno glasbeni prebudi in preosnovi — je služil »Cerkveni Glasbenik«, ki je začel izhajati l. 1878 in mu je bil Foerster do l. 1908 urednik glasbene priloge.

Knjižni oddelek je prevzel prof. Janez Gnjezda (r. l. 1838 v Idriji) in ostal njegov urednik do smrti 1904. Bil je med ustanovniki »Cecilijinega društva«, deloval najprej kot društveni tajnik, po smrti prošta dr. Jarca je pa stopil na čelo društva, kateremu je predsedoval do smrti. V orglarski šoli je poučeval liturgijo in zgodovino cerkvene glasbe. Obe ti dve ustanovi sta pod Foersterjevimi umetniškimi vodstvom in požrtvovalnim sodelovanjem zvestih »cecilijancév« vzorno napredovali in tako ekstenzivno vršili svoje delo, da se Slovenci dandanes lahko merimo v cerkveni glasbi z drugimi izobraženimi narodi. Pedagoško delovanje pa ni bilo omejeno le na krog orglarskih učencev; kot učitelj petja je deloval na ljubljanskih šolah — v obeh gimnazijah in na realki — dalje v duhovskem semenišču, v Alojzijevišču in Huthovem dekliškem zavodu; poleg tega pa učil privatno klavir in harmonij. Sodobna poročila govorè tudi o Foersterju kot koncertnem pianistu; izredna je pa hvala o Foersterju kot mojstru na orglah: »Foerster je blesteč, nepresežen improvizator, vsikdar samosvoj, nikdar se ponavljajoč v tonovskih slikah, ki jih pričara ob glasnem šumu plena ali kot specialist v mojstrskem registriranju.«²

V ozki zvezi s Foersterjevim vzgojnim delovanjem so njegovi praktično teoretični spisi: »Pevska šola« (5 izdaj), »Pesmaričica« po številkah za nežno mladino (3 natisi), Nauk o harmoniji, kontrapunktu in general-basu (1884 in 1903). Teoretično-praktična klavirska šola (1886, 2 izdaji).

V posmrtnici pridaja Premrl Foersterju naslov: reformatorja cerkvene glasbe pri nas. Ze Riharja smo tako nazvali; nič zato. Foerster nadaljuje od Riharja započeto delo vse bolj oborožen z vsemi potrebnimi predpogoji, zato pa tudi z večjimi uspehi. Oba sta bila preroditelja v svojem razdobju. Preporodno delo nujno vključuje v sebi premik od slabšega na boljše. Zato je zmeraj združeno z večjimi ali manjšimi težavami. V stolnem cerkvenem zboru si je Foerster najprej izgradil orodje, ki naj skuša ta preporod dejansko udejestviti.

Stolni cerkveni zbor je povzdignil k ugledu vzora, ki je postal merodajen tudi za razvoj cerkvene glasbe v ostalih cerkvah mesta in dežele. V smislu cecilijanskih stremljenj je hotel cerkveno glasbo usmeriti po cerkvenih določbah: uravnati predvsem snujoče skladatelje, katerim bodo sledili polagoma tudi izvajajoči. Preobrat je pa naletel — kakor vsak napredek — na marsikateri odpor tako v svetnih kot tudi v cerkvenih krogih. Očitkov je bilo več vrst. Najnevarnejša sta bila dva: da uvaja lutrovske in husitske pesmi, zlasti, da hoče uničiti Riharja. Najnevarnejša pravim zato, ker sta bila ta dva očitka v stanu pri nepoučenih — pa morda dobromislečih — vzbuditi nerazpoloženje proti njegovemu delu.

Težišče njegovega preporodnega dela pa je značilo Foersterjevo skladateljsko delo, in to predvsem v cerkveni glasbi. Enako pomembno je bilo tudi njegovo snovanje v svetni glasbi, v kar se pa tukaj podrobneje ne spuščamo. Mantuani pravi o svojem obrisu »O jugoslo-

² D. in S. l. 1904, str. 219.

vanski glasbi« o Foersterju: »Istodobno (kot namreč D. Jenko med Srbi) je nastopil Ceh Anton Foerster med Slovenci, čigar glavni poprišči sta bili cerkvena glasba in pouk.« Foersterjeva prirodna darovitost in glasbeno-tehnična izobrazbenost sta ga usposobili, da je mogel dati osnovo slovenskemu cerkvenemu skladanju. To, kar je Rihar zadel po svojem naravnem verskem občutju, je Foerster poleg tega stopnjeval še s svojim obsežnim znanjem. Zato je mogel svoje preporodno delovanje izpeljati na višjih krogih in z vse širšim prijemom.

Za prvo odpomoč je priredil cerkveno pesmarico »Cecilijo« (2 izdaji; prvič l. 1883 in drugič 1901), ki jo je izdala Mohorjeva družba, ter zbirka »Cantica sacra« v 3 delih. Iz vseh teh zbirk diha nov sveži zrak, vse nudijo kleno zrno, čemur je dokaz to, da niso še dandanes zgubile na svoji tehtnosti in prepričevalnosti. Isto pot navzgor kaže zbirka gradualov in ofertorijev, Tantum-ergov, Te Deumov, motetov in latinskih maš, med njimi najvažnejša »Missa solemnis« iz l. 1883, ki pomeni za nas važen mejnik. Uradni predstavitelji cecilijanstva so se prepirali, kaj je cerkveno in kaj necerkveno v glasbi; s »Vereinskatalogom« so hoteli odločevati, katera skladba prikazuje cerkvenost in katera ne: preko vsega tega gre Foerster in zloži delo prekipevajočega cerkvenega duha, liturgičnim predpisom odgovarjajoče in hkrati vsem umetniškim zahtevam ustrezajoče. Povsem naraven je razvoj posameznih glasov, kot kvadri stoje oddelki polnega zbora, prekinjeni z unisono-stavki, ter komornimi vložki, jasnost in preglednost gradivnih razmerij je vidno razporejena z modulacijskimi zasekami.

Razpored Foersterjevih cerkvenih skladb — po Cerkvem Glasbeniku l. 1926, str. 99:

I. Maše.

1. »Missa in honorem s. Caeciliae«, op. 15, 1879 (lastna založba, pozneje izdala Katoliška bukvarna).
2. »Missa in honorem s. Jacobi« za moški zbor, 1882 (Seiling v Regensburgu).
3. »Missa pro defunctis« za mešani zbor, op. 20 (lastna založba).
4. »Missa solemnis«, op. 25, 1883 (Rudolf Milic).
5. »Missa in honorem s. Francisci Seraphini«, op. 56 (lastna založba).
6. »Missa in honorem s. Aloysii«, op. 67 (lastna založba).
7. »Missa pro defunctis« za moški zbor, 1903 (Zadružna tiskarna).
8. »Slovenska maša sv. Cecilije«, 1903 (lastna založba).
9. Dve slovenski maši, 1870 (lastna založba).
10. »Missa in honorem B. M. immacolatae«, op. 85, 1904 (lastna založba).
11. »Missa in Festis sol. juxta cant. chor. 4. v. aeq.«, 1885 (Cerkv. Glasb.)
12. »Glagolska maša sv. Cirila in Metoda« a) za moški zbor, b) za mešani zbor, op. 160 (lastna založba).
13. »Missa Quilisma«, op. 120, za mešani zbor z orglami ali z orkestrom (»Cerkveni Glasbenik« 1937).

II. Offertoria in gradualia.

1. 47 gradualia, tractus et sequentiae, op. 54 (»Cerk. Glasb.«, 1892, 1893).
2. 60 gradualia »De comuni etc.«, op. 60 (Cerkveni Glasbenik, 1894/5).
3. »Offertorium in festo s. Rosarii«, 1901 (lastna založba).
4. »Gradualia etc. ex Proprio miss. Capucinoꝝ.«
5. Offertoria za isti red (Altöttingen na Bavarskem). Skupaj 49 števil (v rokopisu).
6. 12 gradualia in offertoria v »Lauda Sion« (Pustet v Regensburgu).

III. Tantum ergo.

1. VI. »Tantum ergo«, op. 16, 1873 (lastna založba).
2. IV. »Tantum ergo«, op. 16, 1878 (lastna založba).
3. »Tantum ergo«, op. 73, 1900 (lastna založba).
4. »12 Pange lingua T. e.«, 1910 (Katoliška bukvarna).

IV. Te Deum.

1. Op. 18, 1878 (lastna založba).
2. Op. 58, »Super cantum popularem« (lastna založba).
3. Op. 63, za moški zbor (lastna založba).
4. Op. 77, 1902 (lastna založba).
5. Op. 139 (rokopis).

V. Motetta.

1. »Lamentacije in očitanja«, 1871 (lastna založba).
2. a) »Miserere«, b) Duo resp. in Dominica Resur.«, op. 52 (>C. Gl.«).
3. Motetta (Nickel: »Vesperhymnen«, Pustet v Regensburgu).

VI. Ecce sacerdos magnus.

1. Op. 12; 2. Op. 33; 3. Op. 69 (vsi lastna založba).

VII. Litanije.

1. »Lavretanske«, op. 17 (lastna založba).
2. Op. 31 (Cerkveni Glasbenik).
3. »V čast Srcu Jezusovemu«, op. 73, 1900 (lastna založba).

VIII. Razno.

1. XXV cerkvenih pesmi, 1871 (lastna založba).
2. XXIII cerkvenih pesmi za dijake (ljubljska realka).
3. XX cerkvenih pesmi, 1875 (lastna založba).
4. XIV Marijinih pesmi, 1879 (lastna založba).
5. a) »Asperges me«, b) »Vidi aquam« (Nickel: »Lauda Sion«).
6. a) »Ave Maria«, b) »Beata es«, 1886 (lastna založba).
7. Kantata iz psalma 126 (Cerkveni Glasbenik, IX.).
8. »Zlatomašniku«, 1887 (Cecilijino društvo v Ljubljani).
9. II »Ave Maria« (rokopis).
10. a) VI Marijinih pesmi, b) XII Marijinih pesmi (Katoliška bukvarna, 1908 do 1910).
11. Sedem pogrebnih pesmi, op. 91 (Cerkveni Glasbenik 1917).
12. XII slovenskih cerkvenih pesmi, op. 130 (Jugoslovanska knjigarna, 1919).
13. XXX Marijinih pesmi (rokopis).
14. X orgelskih preludijev v knjigi Prael. org. (Stehle-Pustet).

IX. Zborniki.

1. »Cecilija« I. in II. (Mohorjeva družba).
2. »Cantica sacra« I., II. in III. (Katoliška bukvarna).

Doba Novih Akordov pod uredništvom dr. G. Kreka je prinesla tudi naši cerkveni glasbi novih pobud. Bližala se je doba novejše, moderne glasbe. Foerster je vzgojil dovolj števila delavcev, ki so časovni tok razumeli, da so mogli tudi cerkveni glasbi vtisniti času odgovarjajoče lice. Foerster je uvidel, da je

svojo nalogo izvršil, da brez skrbi izroči nadaljevanje svojega dela mlajšim močem. Stopil je v pokoj l. 1909, ostal še nekaj časa v Ljubljani, med svetovno vojno se je pa s svojo ženo Petronilo preselil k sinu Vladimiru, sodn. nadsvetniku v Novo mesto, kjer je še marsikaj novega zložil in marsikaj uredil. Zaradi močne naglušnosti se glasbenih prireditvev ni več udeleževal. Vsi, ki so ga poznali, so ga zaradi njegovega prijaznega in plemenitega mišljenja in obnašanja visoko cenili. Bil je veren, praktičen katoličan. Za izredne zasluge na cerkveno-glasbenem polju ga je Pij X. odlikoval ob priliki njegove 70 letnice z viteškim križcem sv. Silvestra. 17. aprila 1926 je po kratkem bolehanju umrl. Pogreb 19. aprila je bil nadvse veličasten.

Stanko Premrl:

Naši najstarejši cecilijanci.

Ob 65 letnici Cecilijanskega društva za ljubljansko škofijo (1877—1942).

(Dalje.)

Hodnik Valentin, organist pri Sv. Miklavžu pri Slovenjem Gradcu.

Hribar p. Angelik, frančiškan v Ljubljani, eden prvih stebrov cecilijanske zgradbe, član prvega odbora, poučeval na orglarski šoli klavir, koralno in figuralno petje; bil je organist in pevovodja pri frančiškanih v Ljubljani ter zelo plodovit in priljubljen cerkveni skladatelj. Umrl 6. aprila 1907.

Hrovat Franc, župnik v pokoju.

Hrovat Mihael, župnik v Sp. Idriji; umrl kot župnik v pokoju v Kamniku 1. jun. 1902.

Hrovat Šimen, učitelj na Breznici. Bil je tudi organist in kot tak vneto deloval. En njegov dopis se nahaja v C. Gl. l. 1895, ki v njem zelo hvali takratnega tržiškega organista Janeza Pogačnika.

Hudovernik Matija, učitelj v Dobropolju, pozneje v Mojstrani, kjer je tudi orglal. Umrl je januarja 1922.

Hudovernik Friderik, župnik v Lescah; umrl v pokoju v Kranju 16. marca 1905.

Hudovernik Ljudevit, dijak v Stični, potem bogoslovec v Ljubljani; umrl kot stolni vikar in kapelnik v Mariboru 16. maja 1901. Bil je izvrsten, strog pevovodja, izboren pianist in organist, poučeval koral v bogoslovnem semenišču, bil škofijski kolavdator orgel. Je tudi skladal; zložil nekaj latinskih maš, nekaj motetov in nekaj svetnih skladb.

Ineko Simon, župnik v Podkloštru.

Jakelj Gregor, župnik v Žalini, potem v Rudniku; umrl kot upokojenec v Ljubljani 13. oktobra 1920. Bil je vnet cecilijanec. Dopisoval v »C. Gl.«. Napisal tudi nekaj daljših razprav. Poučeval cerkvene pevske zборе.

Jaklič Štefan, župnik v Dolenji vasi, potem v Št. Vidu pri Stični; umrl 2. maja 1899.

Jarc dr. Anton, prošt pri sv. Jakobu v Ljubljani; bil je prvi predsednik Cec. društva, šolski nadzornik, odbornik »Maticе Slovenske«, predsednik Vincencijeve družbe, Katoliške družbe in Učiteljskega podpor. društva za vdove. Nekaj let je imel orglarsko šolo v svojem stanovanju. Umrl 13. februarja 1900 kot biseromašnik, star 86 let.

Jarc Franc, kaplan v Leskovcu; umrl kot župnik v pokoju v Ljubljani 14. oktobra 1911.

Jarc dr. Janez, zdravnik v Medvodah, potem na Dunaju.

Jarc Jernej, župnik v Dolu pri Ljubljani; umrl 24. marca 1894.

Jakšič Anton, župnik v Poljanici, umrl v pokoju v Novem mestu 2. novembra 1896.

Jan Simon, župnik pri Sv. Trojici nad Cerknico, umrl v pokoju v Hrastju pri Kranju 12. apr. 1901.

Janesch Jurij, nadučitelj v Grebinju.

Jarec Ivan, kaplan v Bovcu.

Jeglič dr. Anton, podvodja v bogoslovnem semenišču v Ljubljani, poznejši ljubljanski izredno zaslužni knezoškof, vnet in požrtvovalen tudi za cerkveno glasbo. Bil je pokrovitelj Cec. društva, se udeležil več društvenih občnih zborov in imel na njih aktualne nagovore. Pri drugi škofijski sinodi l. 1908 je posvetil del obravnavanju cerkvenoglasbenih vprašanj, l. 1913 je ustanovil cerkvenoglasbeno komisijo in imenoval nadzornike organistov; l. 1914 je izdal okrožnico o cerkveni glasbi, opirajoč se na že izdane sinodalne ukrepe in na Pijev Motu proprio. Gmotno je izdatno podpiral stolni kor. Z velikim zanimanjem in živo vzpodbudo je sledil razvoju cerkvene glasbe v ljubljanski škofiji. Njegova velika dela na verskem in prosvetnem polju so vsem znana. Umrl je kot naslovni nadškof garelski v Stični 2. julija 1938.

Jemec Lovrenc, organist na Homcu.

Jerala Janez, kaplan na Boh. Bistrici, umrl 6. avgusta 1881.

Jeram Jože, dekan v Cerknem.

Jeran Luka, monsignor, stolni kanonik v Ljubljani, umrl 25. aprila 1896. Bil je velik naš mož, velik dobrotnik revežev, dijakov, misijonov. Nekaj let je celo sam misijonaril v Osrednji Afriki, a zaradi bolezni je moral to delo dvakrat opustiti. Prispeval je marsikatero cerkveno pesem, ki jo je potem uglasbil Rihar. Tudi Foersterjevo »Cecilijo« je pregledal in popravil slovensko besedilo.

Jereb Franjo, župnik v Zasipih, umrl v pokoju na Bledu 6. sept. 1905.

Jereb Joahim, kurat v Jagerščah.

Jereb Matej, župnik v Sorici, potem v Stopičah, Št. Janžu, Preddvoru, umrl v pokoju v Sp. Brniku 26. junija 1919.

Jereb Matej, župnik v Javorjah nad Škofjo Loko, v Kropi; umrl 18. januarja 1893.

Jereb Matej, organist v Štangi, ko je začel »C. Gl.« izhajati, je opustil prejšnje okroglo in poskočno orgljanje. Postal je pravi cecilijanec. Umrl l. 1895.

Jereb p. Joahim v Ljubljani, umrl 12. marca 1882. Bil je najprej subsidar, potem kaplan in rubricist, kateri mora vsako leto sestaviti Ordo za provincijo.

Jereb p. Romuald, frančiškan v Nazarjih, potem v Kamniku, Samoboru. Umrl kot gvardijan na Trsatu 11. febr. 1918. Dvakrat je bil tudi kustos province in enkrat provincijal.

Jerič Josip, župnik v pokoju v Ljubljani, prej na raznih mestih kaplan in na več krajih župnik. Umrl 12. julija 1888 v Št. Vidu na Koroškem, pokopan v Ljubljani. Bil je tudi umni kmetovalec in čebelar. Ima velike zasluge pri ustanovitvi Kat. knjigarne, Kat. tiskarne in Kat. Tisk. društva.

Jeriha Matija, nunski spovednik v Škofji Loki, umrl kot kanonik v Novem mestu 4. marca 1906.

Jug Janez, vikar v Lokavcu pri Čepovanu.

Juršič Josip, kaplan na Paki, bil pozneje dekan v Vuzenici, v pokoju živel v Žalcu.

Kajba Janez, trgovec v Škofji Loki. Bil je tudi organist; od l. 1870 do svoje smrti 14. maja 1920 — torej celih 50 let — je orglal pri oo. kapucinih v Škofji Loki. Imel je gimnazijsko maturo. Glasbe se je učil pri G. Riharju. Bil je vnet cecilijanec, v svoji službi izredno vesten in točen.

- Kajdiž Tomaž, župnik v Vodica, potem dekan v Moravčah. Umrl kot stolni kanonik v Ljubljani 17. junija 1914.
- Kalan Franc, učitelj v Preski.
- Kaliger Janez, učitelj v Šmarjeti, umrl v 70. letu starosti konec junija 1890. Bil je tudi jako spreten in vesten organist. Pod vodstvom župnika Janeza Volčiča se je poprijel pravega cerkvenega petja v najboljšem cecilijanskem duhu. V Šmarjeti je deloval skoraj 28 let.
- Kapus Janez, župnik v Kropi, umrl 6. maja 1892.
- Kaplenek Janez, župnik na Blokah.
- Karlin Andrej, bogoslovec v Ljubljani; bil pozneje na več krajih kaplan in katehet, potem prefekt v Alojzijevišču v Ljubljani, profesor verouka na gimnaziji, stolni kanonik, urednik »C. Gl.« (lista), tajnik, podpredsednik in končno predsednik Cec. društva; nadzornik verouka na srednjih šolah, vodja Alojzijevišča, škof v Triestu in potem še v Mariboru, kjer je umrl 5. aprila 1933. Zelo zaslužen cecilijanec.
- Karun Franc, župnik v Trnovem v Ljubljani od l. 1854, prej kaplan, umrl 5. decembra 1890. S prostovoljnimi doneski in darovi je zgradil sedanjo trnovsko župno cerkev. Bil je izvrsten pevec. Pri šmarnicah je z ljudstvom vred s čudovito radostjo prepeval Marijine pesmi.
- Kavčič Franc, učitelj v Dragatušu.
- Kecl Ivan, trgovec v Kamniku.
- Kecl Ivana, soproga trgovca v Kamniku.
- Kepec Franc, administrator in potem župnik na Češnjicah, umrl dne 25. maja 1910.
- Kerčon Anton, župnik v Rudniku, potem v Novi vasi, v Šmarjeti; umrl kot upokojenec v Kamniku 16. nov. 1906.
- Kerčon Jožef, župnik v Predosljah pri Kranju, umrl 3. oktobra 1903. Zaslužen in plodovit nabožni pisatelj. Pospeševal je zlasti Marijino češčenje.
- Keršič p. Andrej v Ljubljani. Prej je bil kurat v jetnišnici in pridigar. Potem je deloval v Pazinu, nato zopet v Ljubljani, kjer je umrl 18. okt. 1884.
- Keršič Anton, katehet v Ljubljani, potem profesor verouka na učiteljski šoli, urednik »Vrtca«, častni kanonik. Umrl 3. decembra 1920.
- Keše Silvester, dekan v Begunjah pri Radovljici. Umrl 12. dec. 1883.
- Kilar Janez, kaplan v Trnovem v Ljubljani, umrl 5. jun. 1884.
- Klančnik Jurij, kaplan v Št. Juriju ob Taboru.
- Klemen Anton, župnik v Smedniku, potem v Šmartnem pri Kranju, kjer je umrl 31. maja 1893.
- Klinar Karel, deficienc pri Novi Štifti na Dolenjskem; se je že kot dijak mnogo ukvarjal z glasbo. Škof Vidmar ga je po Riharjevi smrti hotel imeti za stolnega organista; Klinar pa se je posvetil dušnemu pastirstvu; služboval je kot kaplan na Jesenicah in na nekaj krajih kot kurat. Zaradi bolezní je predčasno stopil v pokoj in preživel 40 let pri Novi Štifti, kjer je oskrbel nove orgle. Od 1914 dalje je bival v Ribnici in tam umrl 2. marca 1923. Je tudi zlagal. Znan je njegov ponarodeli »Slepec« in moški zbor »Na straži«. Več skladb je zapustil v rokopisu.
- Ključevšček Ignacij, župnik na Jesenicah, umrl v pokoju v Kandiji 10. avgusta 1904.
- Kljun Ivan, kaplan v Radovljici, potem v Št. Vidu pri Stični, umrl kot župnik v pokoju v Kamniku 30. marca 1922.
- Klobus Valentin, administrator na Vojskem, potem župnik na Slapu; umrl v pokoju v Preski 23. oktobra 1917.
- Klofutar Ivan, župnik v Prečini, pozneje na Dolah pri Litiji, umrl 3. septembra 1885.
- Kmet Vincenc, učitelj v Št. Lovrencu na Dolenjskem.

- Knific Viljem, kapiteljski uradnik v Novem mestu.
- Kobilica Ivan, kaplan pri Dev. Mar. v Polju, umrl kot župnik na Crnučah 23. okt. 1905.
- Kocijančič Stefan, profesor bogoslovja v Goriziji; od l. 1857 hkrati knjižničar, končno semeniški ravnatelj. Od l. 1875. dalje tudi častni kanonik. Velik jezikoslovec (znan je 30 jezikov), tudi zgodovinar in priljubljen pisatelj. Umrl 9. aprila 1883.
- Koder Matej, kurat na Slapu, umrl 2. marca 1889.
- Kogovšek Janez v Rovtah.
- Kolar Matija, kaplan v Trebnjem, pozneje župnik pri Dev. Mariji v Polju, umrl kot stolni kanonik in dekan v Ljubljani 14. avgusta 1921. Kot stolni dekan je bil več let predsednik Cec. društva za stolno župnijo.
- Kolavčič Ivan, župnik v Pervačini.
- Komljanec Ivan, profesor verouka v Kočevju; živel potem v pokoju na Bučki; umrl 16. oktobra 1928.
- Komar Valentin, kmetski sin v Humčah na Koroškem.
- Končnik Martin, župnik v Starem trgu pri Ložu, v Javorjah v Cerkljah ob Krki; umrl 22. oktobra 1891.
- Koren Ivan, učiteljski pripravnik v Capo d'Istria, potem v Caporetto.
- Košiček Terezija v Žužemberku.
- Košir Alojzij, župnik v Št. Rupertu, umrl 26. avg. 1891.
- Kotnik Franjo, organist v Ormožu.
- Kovačič Ivan, dekan v Trebnjem, umrl 4. jan. 1885.
- Kovač Franjo, učitelj v Stični.
- Kovačič Martin, profesor bogoslovja v Mariboru.
- Koželj Anton, duhovnik na Dobravi pri Bledu.
- Köstl Gustav, župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani, umrl 15. nov. 1880.
- Kramar Janez, župnik na Breznici, umrl 27. oktobra 1886.
- Kramar Regina, sestra župnika na Breznici.
- Krašovic Jurij, župnik v Smartnem pri Kranju, umrl 22. marca 1884.
- Kračman Matej, učitelj v Zalni.
- Kraus Josip, organist in pevovodja v Novem mestu. Po rodu je bil Čeh. Bil je tudi učitelj in poučeval 38 let na dekliški šoli, organistovsko službo pri kapiteljski cerkvi pa je opravljal 56 let do l. 1889. Umrl je 17. marca 1898.
- Kramberger Martin, župnik na Keblju.
- Križaj Nikolaj, kaplan na Igu, potem župnik v Godoviču, nato na Premu.
- Križaj Jurij, dekan v Kamniku, umrl 21. jan. 1882.
- Krištofič Lovro, administrator pri Sv. Ožbaltu, potem župnik v Kovorju; umrl kot župnik v pokoju v Škofji Loki 10. dec. 1909.
- Kronberger Josip, profesor v Ljubljani.
- Kuhar Blaž, učitelj pri Devici Mariji v Polju.
- Kukelj Anton, kaplan v Vodicah, potem župnik v Senčurju pri Kranju. Umrl v Ljubljani 26. marca 1908.
- Kukovič dr. Avguštin, kaplan v Vojniku, potem v Mariboru profesor bogoslovja in pevovodja bog. semenišča. Umrl 19. aprila 1889. Bil je vnet pospeševatelj cecilijanskega gibanja na Štajerskem in sam poučeval cerkveno petje. Za »C. Gl.« napisal več člankov in dopisov.
- Kulavic Matija, župnik v Št. Vidu pri Stični, umrl 2. februarja 1883.
- Kumar Franjo, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano, potem župnik v Mošnjah, končno dekan v Stari Loki. Umrl v Kranju 20. avgusta 1913.
- Kunstl Franc, župnik na Jančem, umrl kot dekan v Cerknici 13. septembra 1915.
- Kuraš Josip, trgovec v Bistrici na Koroškem.

Lahajnar Karel v Ljubljani, magistratni uradnik na računskem oddelku, potem upokojen brez pokojnine; bil je tudi hišni posestnik. Mnogo in vneto je pomagal pri oskrbi cerkve sv. Florijana že v času oo. jezuitov do l. 1898. in še potem. Umrli je 26. marca 1922.

Lajnšič Anton, učitelj v Šmartnem pri Celju.

Lapajne Karel, župnik v Zlatem polju, umrl kot župnik v pokoju v Skofji Loki 18. aprila 1904.

Lapajne Janez, administrator v Dražgošah, pozneje župnik na Studencu, umrl 29. maja 1887.

Lapajne Franc, organist v Jagerščah.

Lašan pl. Friderik, oficial v Ljubljani.

Lavrenčič Alojzij, učiteljski pripravnik v Ljubljani. Kot učitelj je služboval na Slapu in v Št. Vidu pri Vipavi, kjer je deloval tudi kot organist. Umrli je v svojem rojstnem kraju v Vrhpoljah pri Vipavi 5. avgusta 1890, star šele 30 let. Bil je nadarjen glasbenik in nekoliko tudi zlagal. »C. Gl. je objavil l. 1886. več njegovih pred- in mediger k slovenskim cerkvenim pesmim v slogu Foersterja in Fajgla.

Lavrenčič Matej, dijak, potem bogoslovec v Ljubljani. Brat prejšnjega. Umrli kmalu po novi maši, še preden je bil kje nastavljen.

Lavrič Matija, administrator, potem župnik v Novi Oselici; umrl kot župnik na Studencu 13. decembra 1894.

Lavtar Valentin, kaplan v Višnji gori, potem v Kropi, umrl 7. novembra 1892.

Lavtižar Josip, kaplan v Tržiču, potem v Šenčurju pri Kranju, župnik na Kokri; nato dolgoletni župnik v Ratečah, duhovni in konz. svetnik, bisero-mašnik, zaslužni pisatelj in skladatelj. Ima velike zasluge za naše cecilijanstvo. Še živi.

Leben dr. Matija, profesor bogoslovja v Ljubljani, umrl 22. febr. 1907.

Ledenig Alfred, trgovec v Ljubljani, umrl 22. marca 1922, star 70 let. Bil je tudi navdušen in vešč glasbenik. Pri njem so se shajali razni glasbeniki in prijatelji glasbe ter skupno muzicirali.

Legat Ivan, katehet, gimnazijski profesor v Triesteju.

Lenassi Anton, župnik na Colu, umrl kot upokojenec v Kamniku 8. sept. 1900.

Lesar Josip, bogoslovec v Ljubljani, nato duhovnik v Avguštineju na Dunaju, potem profesor bogoslovja, vodja Alojzijevišča, ravnatelj duhovskega semenišča, častni kanonik in prelat v Ljubljani. Umrli 29. januarja 1931. Bil je zelo vnet za pravo cerkveno glasbo. Z dr. A. Karlinom sta nabavila škof. zavodom v Št. Vidu nad Ljubljano nove orgle.

Lesjak Anton, alojznik v Ljubljani, kot duhovnik je služboval na Trebelnem, v Zagorju, na Dobrovi, v Želimljah. Od 1902 do 1936 je bil župnik v Št. Jerneju, duh. svetnik. Umrli je kot zlatomašnik 11. aprila letos. Bil je eden izmed naših zelo zaslužnih cecilijancev. V mlajših letih pisal v C. Gl. Se udeleževal cerkv. glasbenih tečajev. Spisal tudi zgodovino šentjernejske župnije, kjer je mnogo dobrega storil na verskem, gospodarskem in prosvetnem polju. Ustanovil godbo na pihala in na tamburice.

Lesjak Janez, administrator, potem župnik v Dražgošah, nato v Kostanjevici; umrl 24. junija 1888.

Levičnik Franjo, župnik pri Devici Mariji v Polju, umrl kot upokojenec v Železnikih 29. decembra 1888.

Levičnik Josip, učitelj v Železnikih in hkrati organist. Učiteljeval je 48 let, orglal 65 let. Bil je tudi pisatelj in skladatelj. Umrli je 8. januarja 1909.

Lotrič Leopold, kaplan v Dobropolju, umrl kot župnik v Zlatopolju 20. marca 1908.

Lovše Matija, učitelj in organist v Stari Loki.

Luzar p. Konstantin, frančiškan na Kostanjevici. Po dovršenih gimnazijskih in bogoslovnih študijah je postal l. 1875 profesor Nove Zaveze na domačem bogoslovju, obenem je bil organist in učitelj petja. L. 1884 je bil prestavljen v Kamnik kot profesor NZ; od 1886 dalje je bil tudi organist. Leta 1889 je postal gvardijan. L. 1893 voditelj in vizitator III. reda, l. 1894 samostanski vikar, l. 1895 generalni definator. L. 1896 je bil vizitator in komisar v provinciji sv. Venčeslava na Češkem. L. 1898 so ga izvolili za provincijala. To službo je v Ljubljani opravljal do srede l. 1904. L. 1903 je kot vizitator in komisar pri generalu vizitiral provincijo sv. Bernarda v Avstriji. Ko je nehal biti provincijal, je dobil zaradi zaslug naslov »Pater provinciae«. Potem je deloval še v Kamniku, pri Novi Štifti, v Novem mestu in v Kamniku. Umrj je v Ljubljani v Leonišču 9. junija 1919. Bil je vnet cecilijanec.

Fr. Ks. Meško:

Kraljici majnika.

*O sonce v nebesni višini,
odsvit si prejasne Gospe.
O luna, na tvoji jasnini
počivajo ji noge.
Podložna oba sta Mariji,
presladki Gospe neba,
oba sta v kras dana Mariji,
Kraljici majnika.*

*O zvezde, o zvezde blesteče,
ki venčate ji glavo,
v radósti vsak žarek trepeče,
saj boža najlepšo Gospo.
I vam je kraljica Marija,
presladka Gospa neba,
kot ve je blesteča Marija,
Kraljica majnika.*

*O cvetke po širnih planjavah,
vzcvetite, razcvetite vse!
O ptičice v gozdnih dobravah,
zapojte, zapojte vse!
Vzcvetite, vzcvetite Mariji,
presladki Gospe neba,
zapojte, zapojte Mariji,
Kraljici majnika.*

*O verniki, mladi in stari,
vsi pokleknite na tla,
ker glejte, tu v cvetnem oltarji
kraljuje nebes Gospa.
Le vsi počastite Marijo,
presladko Gospo neba,
v ljubezni slavite Marijo,
Kraljico majnika.*

Stanko Premrl:

† Dr. Alojzij Merhar — Silvin Sardenko.

Kdo bi si bil še pred kratkim mislil, da nas bo tako brž zapustil naš spoštovani in priljubljeni pesnik in pisatelj, stolni kanonik dr. Alojzij Merhar — Silvin Sardenko. Pa mu je kratkotrajna pljučnica pretrgala nit življenja in je v soboto 21. februarja zjutraj odšel k svojemu Bogu, ki ga je prej v pesmih neprestano slavil.

Kot velik prijatelj glasbe in zlasti še cerkvene in kot odličen sotrudnik našega lista zasluži, da se ob tej priliki spominjamo njegovega obsežnega in pomembnega literarnega dela, hkrati tudi v kolikor je dalo pobudo in podlago za razne skladbe. Končno seveda tudi v zahvalo in v oddolžitev za dolgoletno osebno prijateljstvo.

*

Pokojni dr. Alojzij Merhar je bil Posavec, rojen 15. junija 1878 na Ježici oziroma v Stožicah pri Ljubljani kot sin Valentina Merharja in Helene, rojene

Bergant, ki je bila kot dekle 16 let prva cerkvena pevka v Zapogah in je znala okrog 500 pesmi na pamet; za vsakega svetnika po eno ali še več. V njih hiši se je vsak dan oglašalo petje kot v svetišču. Tako je Merhar med petjem doraščal. Po končanih gimnazijskih in bogoslovnih študijah je l. 1902 pel novo mašo. Kaplanoval je v Šmartnem pri Litiji, v Planini na Notranjskem, v Dobu in Sostrem. Sredi teh štirih služb je na gregorijanski univerzi v Rimu študiral cerkveno pravo in promoviral l. 1906. Od 1909—1921 je bil veroučitelj na II. drž. gimnaziji v Ljubljani in nato tri leta še na državnem ženskem učiteljskišču. Od 1909 do 1912 je bil hkrati stolni vikar. L. 1924 je postal stolni kanonik. Od 1911 do 1926 je vodil več dijaških kongregacij in budil v njih tudi smisel za umetniške prireditve. Od l. 1930 dalje je živel nekaj let v Rogaški Slatini, potem zopet v Ljubljani, kjer je bil nedavno upokojen. Svojo življenjsko pot do službe v stolnici je popisal v pesnitvi »Daritev«.

Pesniti je pričel že kot gimnazijec in pošiljal svoje prvence Vrtecu, Angelčku, Zvonu, Domu in svetu in drugim listom. Prvo samostojno zbirko »Maretice« je poslal v svet l. 1902; l. 1903 pa »V mladem jutru« s posebno velikim uspehom. V Domu in svetu so izšli l. 1905 »Rimski soneti«, l. 1906 pa samostojna zbirka »Roma«. Sledila sta epsko-lirska speva: »Mater Dolorosa« (v DS 1908), predelana l. 1910 v dramatično sliko, in l. 1911 »Mati svetega veselja«. Tretja pesniška zbirka »Nebožari« je izšla l. 1916. V verskem epu »Šotor miru« je spesnil v 32 spevih življenje in smrt svetega Pashala. L. 1922 so izšle intimne »Dekliške pesmi«; v Domu in svetu isto leto »Rože«, ki je v njih opeval glavne dogodke iz Jezusovega in Marijinega življenja. Zbirka »Materi Marije« (1924) je prinesla sedem spevov o Materi božji, sv. Jožef (1926) pa sedem spevov, nanašajočih se na tega svetnika. Svojega patrona je opisal v prozi in pesmi v knjigi »Sveti Alojzij«, »Študije in pesmi« (1926). Zbirko Daritev (1928) sem že omenil. Škofa Antona Martina Slo m š k a je pesniško obdelal v posebni knjižici (1930). Rogaško Slatino, kjer je več let bival, iščoč zdravja, je opisal v dveh knjižicah: v eni v prozi, v drugi v pesmi (1931—1933). Lep donos liturgičnemu gibanju in liturgičnemu doživljanju so njegove »Marijine pesmi v Marijinih praznikih« (1933), 44 pesmi po časovnem redu Marijinih dodov in praznikov v cerkvenem letu. V tej knjižici je kot sklepno besedo mesto uvoda napisal med drugim sledeče: »Slovenske Marijine pesmi so res neštevilne; slovenski rod ve, da ne more biti brez Matere. Vendar so le malokatero Marijine posvečene posameznim Marijinih praznikom. Še manj je teh, ki bi se v isti misli in molitvi spominjale Marije, kot moli Cerkev v tistih dneh. Te pesmi bi rade to nekoliko popravile. Povsod se naslanjajo na liturgično misel in ponekod tudi na liturgično besedilo.«

Ob 40 letnici svojega književnega delovanja je priobčil l. 1938 zbirki »Materi« in »Domu«, ki jima je l. 1940 dodal še »Polju« — in vse troje izdal skupno pod naslovom »Trojno klasje«. Znamenita je njegova lani na novo prirejena zbirka »Roma« s predgovorom njegovega prijatelja prof. Umberta Urbanija in povečana z mnogimi izklesanimi soneti. Zadnja pesniška zbirka je »Tolažnica«, ki je izšla letos, posvečena vsem trpečim.

Izmed njegovih dramatskih spisov omenjam še: Pet modrih devic, Slovo apostolov in Skrivnostno zaroko, Solzo miru, Jagnje, Nedeljske ure, Slovanska apostola.

Napisal je še marsikaj drugega: razprave in povesti, črtice in pesmi. L. 1922 je bil urednik Doma in sveta. l. 1924—26 Bogoljuba.

Za stolno kongregacijo srednješolk, ki jo je poleg drugih vodil 15 let, je napisal še posebej nekaj dramatskih del, med drugimi: Zagorske zvonove, Novo mladost oz. Nevesto z Libana, ki sem mu zanju kakor tudi za nekatere prej omenjene dramatske pesnitve uglasil pevske točke.

Veliko delo je izvršil s prestavo liturgičnih himnov za vse cerkveno leto. Objavljal jih je že deloma v Božjih vrelih; v celoti pa še niso objavljeni.

V naš Cerkvni Glasbenik je začel pisati l. 1937. V njem so izšli sledeči Merharjevi spisi: Cerkvna pesem v pesniškem pogledu (1937), Zgodovinski list o Gregorju Riharju, Kriza cerkvene pesmi (1938), Cerkvni himni, Duhovnik, ljubitelj poezije in glasbe, Na poti liturgije in cerkvene glasbe, Ob Riharjevem spomeniku (1939), Slomšek za ljudsko petje in cerkveno glasbo (1940), Na koru (1941). V teh spisih je razvil mnogo zdravih, pravilnih in globokih misli v prilog dobre, dostojne in liturgično pravilno pojmovane cerkvene glasbe. Vnemal duhovnike, organiste, pevce, nam stavl pred oči vzpodbudne zglede, opozarjal na cerkvna določila, dajal praktične nasvete in pobude. Še malo pred njegovim obolenjem sva se dogovarjala o novem aktualnem spisu, ki ga je hotel prispevati za naš list. Za vso njegovo pomoč in bodrilo pri izdajanju in urejevanju našega lista se ga na tem mestu spominjam z iskreno hvaležnostjo.

V Cerkvnem Glasbeniku je izšla l. 1931, št. 11—12, njegova prigodna pesem »Rateški slovesni zvon« — podpisal se je z imenom »Virgilij«. Pesem je posvečena našemu Cecilijenemu prvoborniku Josipu Lavtižarju ob 80 letnici. Naj mu velja tudi že za lani obhajano 90 letnico. L. 1933 sem v zadnji številki priobčl dr. Merharjevo pesem »Križu povišanemu«, ki jo je spesnil za Konstantinov jubilej l. 1913. Naprošen od Pevske zveze sem jo uglasbil kot vokalno 4 do 8glasno kantato za proslavo 1900 letnice Odrešenja. Pevska zveza jo je izvedla nekajkrat s popolnim uspehom.

Zdi se mi umestno navesti ob tej priliki še druge dr. Merharjeve pesmi, ki so jih — kolikor mi je znano — naši skladatelji uglasbili, da se vidi iz tega pregleda vsaj približno, koliko srčnih strun sproži prava pesem. Kar lepa vrsta jih je:

- Zaročenka, moški zbor. Uglasbil dr. Fr. Kimovec. Pevci I.
- Kadar vince dušo vnema, mešani zbor. Josip Klemenčič. P. II.
- Raj, mešani zbor. Stanko Premrl. P. II.
- Pesem o prosu, ženski zbor. Vinko Vodopivec. P. III.
- Pastirica, moški zbor. Josip Klemenčič. P. III.
- Lep je srebrni pas, 2glasni žen. zbor s klavirjem. St. Premrl. P. IV.
- Ti boš pa doma ostala, mešani zbor. Dr. Fr. Kimovec. P. IV.
- V zarji sreče nepoznane, mešani zbor. Anton Čadež. P. IV.
- Kadar pridem v tih vas, mešani zbor. Karlo Adamič. P. VI.
- Zimska romanca, mešani zbor. Dr. Fran Mlinar-Cigale. P. VI.
- Tinica (po Sardenkovi »Čez vrh«), mešani zbor. Al. Mav. P. VI.
- Dve kiti, 5glasni mešani zbor. Emil Adamič. P. VII.
- Svetonočna pesem, mešani zbor s klavirjem. P. H. Sattner. P. VII.
- Nebeška pesem sv. Jožefa, mešani zbor. St. Premrl. P. IX.
- Zrelo žito, mešani zbor. Emil Adamič. Zbori I.
- Nedolžnost, ženski zbor. Martin Zeleznik. Zbori II.
- Moja pomlad, mešani zbor. Ivan Oevirk. Zbori I.
- Večerna, mešani zbor. Stanko Premrl. Zbori I.
- Umirajoča, 5glasni mešani zbor. Emil Adamič. Zbori III.
- V jutranji zarji, mešani zbor. Fran Ferjančič. Novi Akordi X.
- Zapel bi pesem žalostno, samospev s klavirjem. St. Premrl. Novi Akordi XI.
- Pomlad, sopran solo, ženski zbor in klavir. Anton Foerster, op. 95. V Ljubljani 1907.
- Cigan — Saj ni čuda, trospeva s klavirjem. Anton Foerster, op. 88 a in 88 b.

Večerni ave, moški zbor. Anton Foerster. Op. 89 c.

Pričakovanje, mešani zbor. Vinko Vodopivec. Prvi plameni, uredil Srečko Kumar.

Kakor šum cefirov, samospjev s klavirjem. Mirko Polič. Ljubljana 1937. (Razne pesmi.)

Jaz se te bom spomnila..., samospjev s klavirjem. Marij Kogoj.

Nagrobnica »Kako je tožno krog in krog«, moški zbor. Josip Pavčič. Založil šentjakovski pevski zbor v Ljubljani.

Tretja solza, moški zbor in bas solo. Ivan Ocvirk. 14 zborov. Ljubljana 1920.

Dvignimo skupni krog — Kaj so leta?, dvoglasna mladinska zbor s klavirjem. Stanko Premrl. 10 mlad. pesmi s klavirjem. Ljubljana 1941.

V mlinu, enoglasna mladinska pesem. Ciril Pregelj. Nageljčki. II. del.

»Marija je mimo šla, mil' ga j' pogledala«, moški zbor in bariton solo. Dr. Fr. Kimovec. Pesmarica moških zborov. I. zv. Uredila A. Balatka in M. Simončič.

Cigan, triglasni mladinski zbor. Dr. Fr. Kimovec. V Marko Bajukovi Pevski šoli. 1922.

Hvalnice nebeški Gospe, 7 dvoglasnih pesmi s harmonijem ali klavirjem. Stanko Premrl 1921.

Sedem sijonskih spevov za sopran solo in klavir oz. z orkestrom. Stanko Premrl. Rokopis.

Družbena budnica, mešani zbor z orkestrom. St. Premrl. Rokopis.

Božični misterij. K tej pesnitvi v dvanajstih slikah sem uglasil I. pesem, II., VI. in VIII. pesem kitično, VII., IX. in XI. istotako kot mešane zборе deloma s klavirjem, III. in IV. spev (Marija in Jožef sama) kot menja-joča se samospjeva s klavirjem. Rokopis. Ta misterij je uprizorila šolska mladina podmladka Rdečega križa v Rogaški Slatini 6. januarja 1937.

Uglasbenih je tudi nekaj dr. Merharjevih cerkvenih pesmi, nekaj tudi natisnjenih deloma v C. Gl. in deloma v posameznih zbirkah.

*

S pokojnim dr. Merharjem sva se spoznala in si približala kot dijaka na dijaškem trgu. V semenišču sva eno leto prebivala v isti sobi. V stolnici sva mnogo let skupno delovala vsak v svojem delokrogu. V stolni kongregaciji srednješolk je bil on voditelj, jaz pevovodja dolgo vrsto let. V tem času je kongregacija priredila več uspešnih umetniških dramatskih in pevskih oz. glasbenih nastopov. V iskrenih prijateljskih stikih sva ostala tudi še vse poslej, ko je bival v Rogaški Slatini in ko se je spet vrnil v Ljubljano. Mnogo izletov sva napravila skupno, lani še posebej kot za slovo. Najin izlet lani poleti na Žalostno goro pri Preserju in v Borovnico je celo opisal in poslal — kakor mi je povedal — Planinskemu vestniku.

Pokojni dr. Alojzij Merhar je bil sploh prijeten družabnik. Iz bogatega zaklada svojega znanja in življenjskih izkušenj je vedel povedati vedno mnogo tehtnega in zanimivega, poučnega kakor zabavnega. Za glasbo se je zelo zanimal, za cerkveno kakor za svetno, domačo in svetovno. Po naravi nežen in blagega srca je umel in znal dvigati žalostna in potrta srca, vlivati jim tolažbe in poguma. Ljubil je svoj rod in zanj veliko storil, ne samo s pesmijo in umetnostjo, temveč tudi z dejansko pomočjo in premnogo žrtvijo...

Zdaj leži pokopan na draveljskem pokopališču poleg ljubljene matere in brata. Za slovo ti kličemo od srca: Počivaj v miru, dragi naš pesnik, pisatelj in prijatelj! Hvala ti za vse! Na svidenje nad zvezdami!

Besedilo k skladbi Brede Ščekove „To si ti, moj Jezus“.*

*O blagoslovljen, Zveličar,
ki prihajaš na oltar,
da postaneš našim dušam
odrešenja sladki dar!*

Hvala ti, hvala ti, o Jezus!

*Pridi, Jagnje božje, pridi
in odvzemi nam dolge,
v obhajilu nam prinesi
svetega miru v srce!*
Pridi k nam, pridi k nam, o Jezus!

*O Gospod, saj nisem vreden,
da v srcé bi te sprejel,
vendar reci le besedo
in te srečen bom objel.*
Sprejmi me, sprejmi me, o Jezus!

*Naj telo presveto tvoje
mi življenje posveti,
naj me v bridkem smrtnem boju
za nebesa prerodi.*
Ljubim te, ljubim te, o Jezus!

Vinko Vodopivec:

Glasbeni pomenki.

V.

Glasbeni jubileji.

Wolfgang Amadej Mozart je bil rojen dne 27. jan. 1756 v Salzburgu in je umrl na Dunaju dne 5. dec. 1791, star komaj 35 let. Leta 1941 smo torej praznovali stopetdesetletnico njegove smrti. Zložil je v kratki dobi svojega življenja: 15 latinskih maš, 21 oper, 39 simfonij, 5 koncertov za vijolino z orkestrom, 25 koncertov za klavir z orkestrom, 8 kvintetov, 23 kvartetov, 35 sonat za klavir in vijolino, 5 četveroročnih sonat za klavir, 17 sonat za klavir, 37 pesmi za en ali več glasov s klavirjem in še veliko drugih klavirskih in orkestralnih del. Malo pred svojo smrtjo je zložil tudi Requiem, pa ga ni utegnil dokončati; dokončal ga je namesto njega njegov učenec, dunajski kapelnik Franz Süßmayr (1766—1803). Njegove latinske maše so velike umetnine. Spadajo pa bolj v koncertno dvorano kakor pa v cerkev, ker ne zadoščajo liturgičnim predpisom sv. Cerkve. Med njegovimi operami so najbolj znane tudi pri nas v Ljubljani: Don Juan, Čarobna piščal in Figarova svatba. Med njegovimi cerkvenimi skladbami je pri nas najbolj znan njegov Ave verum, med

* Ker skladbo ge. Ščekove mnogi pojo, pa ima izvirnik cerkveno popolnoma nemogoče besedilo, obupno prazno, smo oskrbeli novo, ki je v skladu s cerkvenimi določili, se tesno oklepa maše in je tudi pesniško lepo.

svetnimi pesmami pa »Das Veilchen« — vijolica. Zagrebška »Sv. Cecilija« je svojo zadnjo številko 1941 celo posvetila spominu skladatelja Mozarta. Zelo zanimive članke so napisali: Dr. Anton Goglia: Wolfgang Amadeus Mozart. Ta članek se ozira še posebej na Mozartove skladbe, izvajane v Zagrebu. Ivan Kokot je napisal temeljit članek: W. A. Mozart — kao crkveni skladatelj. Glasbena priloga »Sv. Cecilije« XXXV, broj 5—6, prinaša dva Mozartova moteta: Ave verum Corpus in Adoramus Te, Christe za mešani zbor in orgle. Po članku dr. Antona Gogle povzemamo, da je hrvatski skladatelj Vladoje Bersa (1864—1927) napisal opero »Mozartova smrt«. Libreto te opere obdeluje pripovedko, kako je neki neznanec naročil pri Mozartu Requiem, a Mozart je bil trdno prepričan, da je ta neznanec bila — smrt.

Gioacchino Rossini se je rodil dne 29. februarja 1792 v Pesaru in umrl v Passyju pri Parizu dne 13. novembra 1868. Zložil je vsega skupaj 40 oper, toda ohranile so se na odrih samo dve: »Wiljem Tell« in nesmrtni »Seviljski brivec«, ki je bil večkrat uprizorjen tudi pri nas v Ljubljani. Letos poteka 150 letnica njegovega rojstva.

Vivaldi Antonio, rojen v Benetkah okrog leta 1675 in umrl ravnotam leta 1743. V letu 1943 bomo torej slovesno obhajali 200 letnico njegove smrti. Bil je duhovnik in zaradi njegovih rdečih las so mu pravili »il prete rosso«. Bil je solovijolinist pri cerkvi sv. Marka v Benetkah in zraven še ravnatelj konservatorija Della Pietà istotam. Bil je plodovit skladatelj in njegove skladbe se izvajajo še sedaj, po 200 letih, prav pogostoma. Njegova dela so izšla tudi v več modernih izdajah, n. pr. Muffat, Toni, Nachez, Guarneri, Schering. Archiv für Musikwissenschaft, Leipzig, april 1922, prinaša tematično razporedbo vseh Vivaldijevih tiskanih skladb. Še celó slavni S. Seb. Bach je predelal za orgle Vivaldijev koncert št. 11 in opus 3.

Uspeh razpisa glasbenega natečaja.

Glasbena Matica ljubljanska je razpisala prve dni meseca novembra 1941 glasbeni natečaj med drugim tudi za mešane zборе, klavirske skladbe in skladbe za violino ali kako drugo godalo. Te skladbe so se morale predložiti do 31. decembra 1941. Pregledala in ocenila jih je posebna komisija, v kateri so bili gg. Anton Lajovic, Mirko Polič, Karlo Rupel, Anton Trost in Ljudevit Zepič. Natečaja za mešane zборе se je udeležilo 8 avtorjev, ki so poslali 13 skladb. Priznana je bila samo ena nagrada v znesku 500 lir, in sicer za zbor »Galjot«, ki ga je poslal pod geslom A-Kromatikon skladatelj Matija Tomc. Razpisa desetih klavirskih skladb za mladino se je udeležilo 18 skladateljev, ki so vložili 64 skladb. Ocenjevalna komisija je priznala nagrade po 300 lir za skladbe: Uspavanka, Mala koračnica (klavir dvoročno) in Male variacije na pesem »od kneza Marka« (klavir štiroročno), ki jih je poslal pod geslom 2491 a, 2491 d in 2491 s skladatelj Matija Tomc, in za dvoročne klavirske skladbe: Koračnica, Romanca, ki jih je poslala pod geslom Anton Močilnik skladateljica Mirca Sancinova. Na razpis: Skladbe za violino ali kako drugo godalo so poslali 4 avtorji 5 skladb. Ocenjevalna komisija ni predlagala nobenega teh del za nagrado.

Odbor Glasbene Matice je osvojil na svoji seji dne 30. marca vse predloge ocenjevalne komisije ter obvešča tem potom našo javnost o prvih uspehih razpisanega glasbenega natečaja. Odbor poziva hkrati vse skladatelje, ki so izročili svoja dela na zgoraj navedene razpise in niso dobili nagrad, da dvignejo poslano skladbo v pisarni Glasbene Matice v Vegovi ulici št. 7 najkasneje do konca tega meseca. Ako ne, se izroče nedvignjene skladbe društvenemu arhivu.

Ocenjevalna komisija pregleduje sedaj skladbe, ki so bile vložene na podlagi razpisa za odkup (10.000 lir). Tega razpisa, za katerega je potekel rok 28. februarja, se je udeležilo 34 skladateljev, ki so vložili 134 skladb, in sicer: 6 zborov, 2 mladinska zbora, 60 samospenov s spremljevanjem klavirja, 10 samospenov s spremljevanjem orkestra, 5 partitur za veliki orkester, 5 skladb za razne godalne ansamble, 38 skladb za klavir in 1 skladbo za fagot in klavir.

Nato pridejo v oceno simfonične skladbe za veliki orkester (2000 lir) in za simfonietto ali serenado za godalni orkester (1500 lir). Rok za vložitev vokalno instrumentalnih skladb (oratorij ali kantato, 5000 lir) bo potekel 30. junija t. l.

O nadaljnem poteku razpisa natečaja Glasbene Matice bomo javnost obvestili.
Glasbena Matica.

Koncertna poročila.

Koncerti v Ljubljani. 6. februarja je koncertirala violinska virtuoziinja Pina Carmirelli. Izvajala je Griegovo sonato v e-molu, Čajkovskega prvi stavek koncerta v D-duru, Copole Legendo, Hubaya Zefir, Ravelovo Habanero, Paganinijev Capriccio št. 2 in Caselle Preludij ter Sicilijanski ples. Pri klavirju jo je spremljala Maria Sala. Carmirelli je resnična umetnica, ki popolnoma obvlada svoj instrument. Njen nastop je bil eden najboljših v tej sezoni. Tudi njena spremljevalka je sodelovala z dovršeno igro. — 23. februarja se je vršil koncert novega Komornega orkestra pod umetniškim vodstvom docenta Karla Rupla. Ta novoustanovljeni komorni orkester šteje pet f. gosli, tri druge gosli, tri viole, tri čele in en kontrabas. Izvajal je Vivaldijev Concerto grosso v a-molu, Škerjančeve Tri skladbe za godalni orkester, Faurejev Andante moderato za klavir in godalni orkester ter Bachov Koncert za dve violini in godalni orkester. Kot pianist je sodeloval Bojan Adamič. Operna sopranistka Valerija Heybalova je zapela šest Schumannovih samospევov. Novi Komorni orkester se je prav dobro uvedel ter izvedel vse točke ritmično enotno, zvočno ubrano in v pravilni interpretaciji. — 23. marca je v Ljubljani prvič nastopila odlična italijanska pianistka Rossana Bottai. Izvajala je Vivaldijev Koncert v d-duru, Chopinov Scherzo v h-molu, dve etudi in polonezo, Mussollé Marino, Diek-Mangiagallijev „Ronde d'Ariel“ in Lisztovo II. rapsodijo. Vse večinoma ne lahke točke je podala z veliko tehniko. — Na cvetno nedeljo, 29. marca, je radijski komorni zbor in orkester izvajal P. Hugolin Sattnerjevo kantato „Oljki“. Kot solisti so sodelovali: Nuša Kristanova (sopran), Bogdana Šturm-Stritar (alt) in Friderik Lupša (bas). Izvajanje je vodil Drago Mario Šijanec. — Na veliki petek je bil orgelski koncert prof. Pavla Rančigaja v radiju. Izvajal je Tartinijev „Largo con espressione“, Bachovo Fantazijo v G-duru in Janko Ravnikovo Melodijo. — 19. aprila orgelski koncert podpisanega v stolnici. Izvajal sem 6 italijanskih in 6 slovenskih orgelskih skladb. St. Premrl.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Stanko Premrl: Variacije na J. N. Škroupovo papeško himno za orgle. Ljubljana 1942. Natisk dovolil škofijski ordinariat v Ljubljani dne 24. januarja 1942, štev. 155. Samozaložba.

To je drugo delo te vrste, ki ga nam skladatelj podaja. Prvo je veljalo prestejši umetniški obdelavi p. Angelika Hribarja pesmi »Ti, o Marija!«. Tu se pa drži strože oblike variacij. Variacije (po slovensko spremembe) so posebna vrsta krajših skladb, katerih vsaktera se bolj ali manj tesno drži prvotne skladbe. To prvotno skladbo vsaka naslednja spreminja na različne načine: harmonično, melodično, tonalno, kontrapunktično, taktovsko, ritmično. Skladbo najhujše prenaredi ritmične in taktovske spremembe. Manj melodično kontrapunktične, najmanj harmonske, dasi tudi harmonske melodije morejo značaj povsem preustrojiti, zlasti če zamenjajo tonalnost: skladbo preneso iz dura v mol ali narobe. — Skladatelj je popolnoma prost, da si za vsako posamezno variacijo izbere katero koli vrsto spremembe, pa tudi more spreminjati kakor koli hoče, saj je pri variacijah prav za prav vse dovoljeno, da se zveza s prvotno skladbo le kakor koli še sluti.

Premrl se je omejil v bistvu na harmonsko kontrapunktične spremembe; najhujših: taktovnih in ritmičnih ne rabi. Pač pa ima nekako instrumentalno občutene, da se zde kakor načrti (skice) za instrumentalno obdelavo v orkestru.

Temo (prvotno skladbo) skladatelji navadno prineso nespremenjeno. Premrlu njegov izrazil harmonski čut — ki bi ga lahko imenovali temelj njegovega glasbenega ustvarjanja, lice, po katerem ga je najlaže spoznati — ta harmonski čut mu ni dal, da bi že v temi ne poskusil nekaj manjših harmonskih poživitev. I. variacija je harmonsko kontrapunktično 2—3 glasje; instrumentalno izrazita priprava za dvoje gosli in cello. II. delno melodično spreminja, napev prenaša iz nizke v višjo lego in mu hkrati razširi intervale. Instrumentalno kar kliče po čelih in kontrabasih, kjer se razvija 3 glasno, slišiš še viole. Zadnje štiri takte bi najbolj učinkovito zaigral ves godalni orkester. — III. variacija prvotno melodijo prinese v nje bistvenem ustroju, vse nebitveno okrasje pa izpusti; instrumentalno kar slišiš mehke postope rogov. — IV. s krepko roko pograbi kratek začetni motiv in imitatorično prenaša v višje (kvinte, kvartne) lege. Instrumentalno bi začele pozavne, ki bi jim motiv zapovrstjo prevzemali rogovi, klarineti, oboe, nazadnje pa vsa trobila in pihala. Drugi del bi zelo prisrčno vpeljala klarinet in rog (v decimah), končal pa ves orkester. — V. se na ležečem basu nežno melodično razpleta; v drugem delu pa spremeni tonalno (namesto dura — mol). — VI. nakaže fugeto (v treh glasovih), četrti glas pa okrajšano temo fugete prinese kot solist brez pričakovanega kontrapunkta v drugih glasovih, kar je morebiti še bolj učinkovito. Temo v nekakih sekvencah večkrat stopnjuje, nato pa v zaporednih mehkočnih malih terciah, ki se nazadnje razvijejo v kar boleče troglasne zmanjšane septakorde (brez terc), pada nizdol, da se v zadnjih dveh taktih silovito povzpne v končni septakord na dominantni, ki je mogočen uvod v zadnjo. VII. variacijo, ki s polnimi akordi, harmonsko variiranimi, hkrati z melodijo s fioriturami okrašeno in v silne viške pognano, to, v naši cerkvenoglasbeni literaturi svojevrstno in doslej menda edino delo učinkovito konča. Kimovec.

Stanko Premrl: **25 orgelskih prediger in mediger k cerkvenim ljudskim pesmim**. Natisak odobril škof. ordinariat v Ljubljani dne 13. jan. 1942, št. 99. Ljubljana 1942/XX. Izdal in opalografiral Roman Pahor, Ljubljana. Cena 15 lir.

Odkar je msgr. Premrl postal redni profesor slovenske glasbene akademije, nas dan za dnem preseneča z novimi deli, kakor nas spomladi venomer preseneča novo brstje, zelenje. Petindvajsetero ljudskim pesmim je oskrbel umetniške uvode. Organistu ne bo več treba rabiti tujih skladb, ki s pesmijo, ki naj jo ljudstvo zapoje, nimajo nikakršne zveze; ne bo njim, ki potrebnega darú nimajo, treba mučiti sebe in poslušalec, kako bi pesem z orglami vendar le dostojno napovedali. V tej zbirki imajo eno in trideset skladb, ki jih bo vsak količkaj spreten organist s pridom rabil. Eno in trideset skladb zato, ker ima za šest pesmi razen predigre še medigro. 6 skladb je blagoslovnih, 2 mašni, 5 adventnih in božičnih, 2 postni, 3 velikonočne, 1 binkoštna, 3 sv. R. Telesu in Srcu Jez., 3 Marijine. Največkrat za predigro porabi začetni glasbeni motiv pesmi in ga na različne načine obdela, stopnjuje, melodične figurira, variira, obrača učinkovito; za njim še kak motiv iz sredine; za medigre jemlje motive drugega, kontrastnega dela. Včasih motiv ohrani samo še ritmično; motive pri imitacijah seveda prinaša v raznih glasovih, tako da se tudi kontrapunkt iznajdljivo uveljavlja. Zadnja pesem: »Lepa si, roža Marija« ima pa ves napev v tenorju, ki ga drugi glasovi opirajo, živahno opletajo in osvetlujejo. Skladbe bodo dobro služile vsakdanji rabi pa tudi študiju. Seveda se vse skladbe morejo rabiti tudi za medigre in krepke sklepe. Kimovec.

Te Deum et Veni Creator. Po koralnih melodijah priredil V. Vodopivec. Labaci 1942-XX. Izdal in opalografiral Roman Pahor. — Te Deum je prirejen v zborovski recitaciji s koralnimi sklepi. Veni Creator Spiritus pa harmoniziran po vaticanski izdaji. V krajih, kjer pojo ta dva speva v latinskem jeziku, bo Vodopivčeva priredba dobrodošla. St. P.

Dr. Fr. Kimovec: **Trpljenje G. N. J. K. po Mateju** za mešani zbor. Polagoma dobivamo vedno več pasijonskih zborovskih skladb za cvetno nedeljo. Prvo za moški zbor je zložil dr. Kimovec in je izšla v »Cerkv. Glasbeniku« l. 1935. Lanski »Cerkv.

Glasbenik« je prinesel mojo za mešani zbor. Sedanja dr. Kimovčeva je druga za mešani zbor, ki hoče v preprosti in poljudni obliki nuditi pasijonske speve množice zlasti podeželskim oz. kmečkim zborom. Uglasbenih je 19 zborov; št. 12 in 13 sta enaki (»Križan naj bo!«). Spevi so z malimi izjemami diatonični in melodiozni. Melodično celo nekoliko preveč domača so začetna mesta v 2., 3. in 19. št. Izrazito ljudsko melodična je sredina št. 8. Dobro oblikovani in izpeljani so ljudski motivi deloma v 16. in 17. številki. Celotna uglasbitev je kreпка, deloma homofonska, deloma kontrapunktično-imitacijsko razgibana. Konec so zelo različni: celi in polsklepi. Skladatelj besedilo rad ponavlja, včasih kar preveč. Liturgično je gotovo boljše besedila ne ponavljati; koral ga ne ponavlja. V tem pogledu sta mi v tem pasijonu vseč vzorna speva: številka 9 (Kaj nam mar, ti glej!) in številka 17 (Drugim je pomagal), pa tudi številka 4 in 5. — Pri vseh spevih so podane metronomske številke za brzino, ponekod celo dvojne: za četrtinke in osminke. Tisk je jasen in brez napak. Samo pri številki 2 je treba altovski zadnji noti v predzadnjem taktu pripisati vračaj. Skladba bo svojemu namenu prav dobro ustrezala.

St. P.

Dr. Kimovec: **Videl sem vodo št. 1 in št. 2.** Dve v prikupno živahnem, recitativno melodično se razvijajočem slogu zloženi skladbi, ki iz glasbenega pogleda zaslužita vso pohvalo. Sta pa žal liturgično nekoliko pomanjkljivi, ker je v prvi izostalo besedilo »in bodo govorili«, v drugi pa stoji »in so govorili«. Tudi s poudarom »govorili« se ne morem sprijazniti. Še do nedavnega časa smo vsi poudarjali: govorili in tudi tako komponirali. Primerjaj samo n. pr. Tri »Videl sem vodo« v »Cerkv. Glasbeniku« l. 1934 (skladbe dr. Kimovca, Jobsta in mojo). Pri psalmu »Hvalite Gospoda« uporablja naš službeni Cerkveni molitvenik iz l. 1930 besedilo »Zakaj vekomaj traja njegovo usmiljenje« (in ne »Ker«). To dvojje je torej treba pri teh dveh sicer jako pevnih in hvaležnih skladbah izpopolniti.

St. P.

Za **črne maše s petjem** imamo prečudno lepo in ganljivo besedilo s sedemnajstero kiticami v L. Kramolčevi zbirki: »Cerkveni ljudski napevi«. Tam ima št. 5 »Iz globine se glasi« star, preprost, resnoben pa hkrati zelo prisrčen napev; toliko ima srečo povedati, da se ga duša navzlic 17 kiticam prav nič ne naveliča. Sam sem ob petju te, za zunanji sluh nad vse skromne glasbe in poezije, že velikokrat maševal; pa me je besedilo z napevom vselej globoko ganilo, ganilo in vselej prevzelo tudi poslušalce, pa naj so bili preprosti ljudje ali iz krogov naših najvišjih izobražencev. — Zlasti razne družbe in razna društva bodo za svoje skupne maše za rajne to, tudi sicer za ljudsko petje tako dragoceno, doslej neprekošeno zbirko z največjim pridom rabili. Zbirka s 50 pesmimi, za ljudsko petje kar zapovrstjo zelo primernimi, velja (v Ljudski knjigarni) samo 11.50 lir.

Kimovec.

Razne vesti.

Naš zaslužni glasbenik dr. Josip Čerin, ki je svoje odlične glasbene zmožnosti uveljavil zlasti kot dirigent simfoničnih koncertov, pa tudi v glasbenem znanstvu se izkazal z mnogimi temeljitimi razpravami in tudi kot skladatelj ustvaril lepa dela, je praznoval 29. marca svojo pet in sedemdesetletnico. K jubileju mu izrekamo prav iskrene čestitke.

Pavijski škof je kongregaciji za sv. obrede poslal vprašanje, če bi bilo dovoljeno rabiti namesto bronastih zvonov v cerkvenih stolpih radiofonske naprave. Kongregacija je odgovorila nikalno. Dodala je: »Starodavno in častitljivo je namreč izročilo sv. Cerkve, da rabi bronaste zvonove, ko vabi vernike k svetim opravilom in drugim obrednim namenom.«

Dirigent belgrajskega radijskega orkestra in prejšnji organist v katoliški cerkvi Kristusa Kralja Jurij Arbatski je postal znanstveni asistent na Slovanskem inštitutu Karlovega vseučilišča v Pragi.

V ljubljanskem opernem gledališču so z velikim uspehom izvajali Donizettijevo opero »Don Pasquale«. Naslovno vlogo je igral in pel Julij Betetto. Tudi ostali igralci oz. pevci so bili prav dobri.

Orkester belgrajskega radia je izvajal na simfoničnem koncertu tudi najnovejša dela srbskega skladatelja Petra Stojanoviča »Koncert za flavto in orkester«, op. 71.

Velike orgle v dunajski stolnici sv. Štefana bodo povečali. K dosedanjim 20.000 piščalim bodo pridejali še novih 1500 piščali.

Alojzij Martinčeve darovanske pesmi »Darujmo Gospodu« so že v 2. izdaji pošle.

Umrli je v Ljubljani 12. marca ravnatelj Vzajemne posojilnice in dolgoletni predsednik glasbenega društva »Ljubljanec« Rado Sturm. Pokojni je bil izredno blag in priljubljen človek. Naj počiva v miru!

TO IN ONO

Se o goslarjih Pelizonih. V prvi letošnji številki Cerkv. Glasbenika sem opazil v za mene zelo zanimivem članku o Antonu Pelizonu, da je omenjena tudi viola, ki jo je ta znameniti goslar napravil za kanonika Fr. Ks. Mercino. To violo sem kupil leta 1901 od takratnega učitelja petja Ivana Mrcine skupaj z zbirko godalnih kvartetov, ki jih je sedaj že pokojni Ivan podedoval od svojega strica. Violo in note hranim še danes. Pisec članka omenja kot rojstno leto te viole 1848, kar pa ni točno. Listek na dnu instrumenta se namreč glasi:

Antonius Pelizon
Fecit Goritiae 1843.

S črnilom je pripisano: Pro Rev. Francisco Xav. Merzina (nad etiketo) Anno aetatis suae octogesimo (pod etiketo). Pelizon je torej izdelal ta instrument kot osemdesetletnik gotovo iz posebnega prijateljstva do kanonika Mercine. V prihodnjem letu bom torej lahko proslavil 100letnico te viole, ki je prav dobra in jo rad uporabljam. Zanimivo za glasbeno življenje pred sto leti v Goriziji je, da se je morala kvartetna glasba gojiti v glasbenih krogih z veliko vnemo. Naj navedem kvartetne skladbe iz zapuščine Fr. Ks. Mercine:

- Beethoven, Rondo [»arrangé d'après un Rondeau pour le Piano-Forte«];
- F. Krommer, 3 kvarteti (posvečeni grofu Razumovskemu);
- F. Krommer, op. 56, 3 kvarteti (posvečeni grofu Stanislavu Ankviczu);
- Iv. Nisle, 2 kvarteta;
- Pet. Hänsel, op. 16., kvartet;
- J. N. Hummel, op. 30., 3 kvarteti (posvečeni princu Lobkovitzu);
- Bernard Romberg, op. 1., 3 kvarteti (posvečeni J. Haydnu);
- A. Wraniczky, 3 kvarteti.

Nekateri teh avtorjev in njihova dela so danes menda pozabljeni. A po krivici, saj je nekaj med njihovimi skladbami vrednih, da se postavijo ob stran velikih njihovih tovarišev klasikov.

S. Santel.

NAŠE PRILOGE

Današnja glasbena priloga v obsegu štirih strani prinaša štiri Martin Zeleznikove daritvene pesmi za mešani zbor. Posamezni izvodi se dobe pri naši upravi po 50 centezimov.

Izhaja kot mesečnik v dvojnih številkah. Cena listu z glasbeno prilogo vred 25 lir, za dijake 15 lir. Uredništvo: Zarnikova ulica 12. Uprava: Semeniška ulica 2. Odgovorni urednik lista in glasbene priloge in izdajatelj Stanko Premrl v Ljubljani. Tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).